

Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educației.

PROIECT

Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în Domeniul Educație

Resource Center for Human Rights
Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)
Al. Hajdeu 95 "A", CHISINAU, MD 2005, Moldova
(373 22) 212 816, fax (373 22) 225 257
CReDO@CReDO.md, www.CReDO.md

Despre CReDO

CReDO este organizația de consultanță în domeniul politicilor publice, reformelor democratice și drepturilor omului. Oferim consultanța în elaborarea politicilor, opțiunilor de politici, formularea instrumentelor de implementare a politicilor și dezvoltarea capacităților de implementare ale acestora.

CReDO va pune la dispoziție metodele calitative și cantitative moderne de evaluare a politicilor, identificarea bunelor practici și programelor de succes care pot fi preluate și implementate în Moldova având drept exemplu țările cu experiență.

Consultanții CReDO dețin capacitățile și cunoștințele în domeniul utilizării:

- analizei cost-beneficiu,
- analiza politicilor (obiectivele, instrumentele, mecanismele),
- analiza proceselor de politici publice,
- analiza bugetară,
- analiza instituțională,
- analiza legislativă, impactul regulator și legislativ
- analiza funcțională.

Vă punem la dispoziție expertiza și experiența de planificare strategică în domeniul public și privat.

Un aspect important în activitatea CReDO este dezvoltarea capacităților administrative de implementare a politicilor, în acest context vă oferim consultanța pentru a realiza creșterea și consolidarea capacităților manageriale și instituționale. Programele educaționale și de training ale CReDO combină excelența academică și experiența practică și pragmatică în realizarea obiectivelor.

CReDO a produs zeci de analize de politici, printre beneficiarii organizației se găsește Guvernul, instituțiile executive centrale, partidele politice, organizațiile internaționale, sute de organizații neguvernamentale și multe organizații internaționale cu sediul în Moldova și peste hotare.

Sumarul executiv

Scopul raportului este a face o analiză bugetară a politicilor în educație. Rezultatul analizei va informa cititorul asupra eficienței utilizării cheltuielilor publice în cadrul instituțiilor publice administrative în limitele domeniilor sectorului social și înțelegerea exactă asupra priorităților politicilor bugetare sociale în raport cu principalele grupuri beneficiare.

Sectorul social include domeniul social, domeniul sănătate și domeniul de educație. Analiza bugetară presupune 2 aspecte: 1) analiza bugetelor administrative a instituțiilor publice centrale din sector, și 2) analiza politicilor bugetare cu referire la principalele mecanisme de finanțare și principalele grupuri beneficiare ale politicilor sociale.

Raportul este structurat în câteva capitole. În primul capitol se analizează structura integrală a bugetelor în sectorul social și principalele priorități din sectorul de educație. În al doilea capitol se analizează bugetele administrative a instituțiilor executive centrale din domeniul educației. În al treilea capitol se analizează principalele mecanisme bugetare și principalele priorități de cheltuieli bugetare în domeniul educației. Raportul conține comparații intersectorale.

Concluziile raportului sunt grupate în 3 categorii: concluziile privitor la eficiența folosirii bugetelor administrative, concluziile privitor la identificarea priorităților de alocare a fondurilor bugetare și concluziile privitor la eficacitatea folosirii fondurilor bugetare.

Raportul recomandă eficientizarea utilizării cheltuielilor bugetare pentru necesitățile administrative, cheltuielile indirecte de procurare a serviciilor, mărfurilor în special în treapta educațională universitară și profesională.

Cuprins:

SUMARUL EXECUTIV	III
1. INTRODUCERE	1
2. POLITICILE BUGETARE ÎN SECTORUL SOCIAL: SOCIAL, EDUCAȚIE ȘI SĂNĂTATE	2
2.1 <i>Politicile bugetare sectoriale</i>	2
2.2 <i>Bugetul politicilor în educație</i>	3
3. ANALIZA BUGETELOR INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE	8
3.1 <i>Sectorul sănătate</i>	8
3.2 <i>Analiza comparativă</i>	11
4. PRIORITĂȚILE BUGETARE	15
4.1 <i>Prioritățile bugetare pe treptele educaționale</i>	15
5. CONCLUZIILE ȘI RECOMANDĂRILE	31
6. REFERINȚE	32

1. Introducere

Politicile bugetare sunt importante pentru a înțelege cine și cât primește sau beneficiază din fondurile publice. Politicile bugetare sunt caracterizate ca fiind printre principalele instrumente de politici. Analiza bugetară este necesară pentru a asigura transparența și accesibilitatea cetățenilor pentru a cunoaște prioritățile guvernării.

Raportul utilizează datele financiare pertinente perioadei 2006-2007 și doar în unele cazuri folosește cheltuielile proiectate pentru anul 2008. Baza informațională a rapoartelor constituie rapoartele publice și instituționale, inclusiv datele financiare, plus datele statistice colectate pe parcursul discuțiilor și interviurilor cu persoanele responsabile din sectorul social.

Raportul nu examinează politicile sociale în totalitate, aceasta ar necesita includerea politicilor fiscale în raport cu principalele grupuri beneficiare. Totodată, raportul nu examinează eficiența și impactul politicilor bugetare asupra grupurilor beneficiare, aceasta necesită un exercițiu aparte. Analiza impactului politicilor bugetare necesită disponibilitatea datelor statistice dezagregate pe principalele grupuri beneficiare până la consumarea beneficiilor politicilor bugetare și efectul acestora după recepționarea ultimelor. Totuși, exercițiul de evaluare a impactului a politicilor sociale bugetare este dificil de separat de politicilor sociale în ansamblu.

Abrevieri:

MPSFC – Ministerul protecției sociale, familiei și copilului
CNAS – Casa națională de asigurări sociale
CREMV – Comisia republicană de expertizare medicală a vitalității
MS – Ministerul Sănătății
CMS – Centrul de Management sanitar
CNAM – Compania Națională de asigurări în medicină
CNEAS – Consiliul național de evaluare și acreditare în medicină
CȘPMP – Centrul Științifico-practic de medicina preventivă (CPM)
AM – Agenția Medicamentului
BS – Bugetul de stat
BAS – Bugetul de asigurări sociale
CTTM – Cadrul de cheltuieli
SND – Strategia națională de dezvoltare
MET – Ministerul educației și tineretului
...

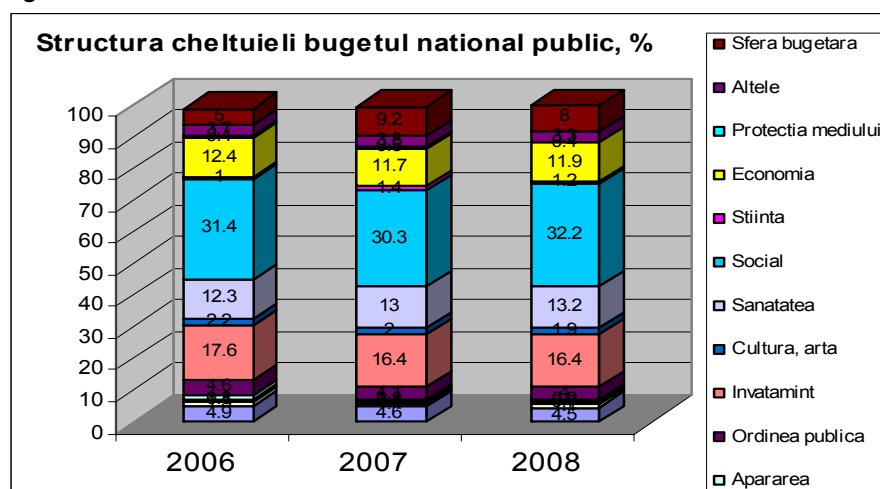
2. Politicile bugetare în sectorul social: social, educație și sănătate

În acest capitol vom analiza macro-structura bugetului sectorial social din perspectiva comparativă și în retrospectivă. În următoarele 3 secțiuni se vor analiza structura și prioritățile bugetare din fiecare domeniu.

2.1 Politicile bugetare sectoriale

Politicile sociale constituie o prioritate a cheltuielilor publice. Cheltuielile pentru necesitățile sociale au o pondere constantă de peste 30% din bugetul național public. Cheltuielile pentru sănătate constituie 13%, iar pentru educație 16% din bugetul național public. Valoarea totală a cheltuielilor sociale este peste 60% din bugetul național public. Această cifră își menține ponderea în ultimii 3 ani.

Figura 2.1

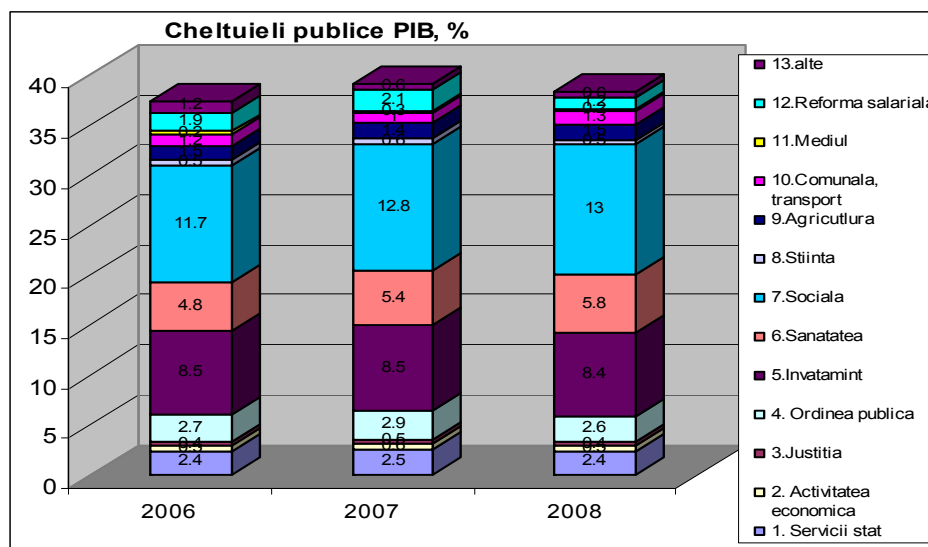

Sursa: CCTM 2008-10, 2009-11

Analiza structurii cheltuielilor sociale în expresia produsului intern brut (PIB) relevă o imagine similară. Cheltuielile pentru domeniul social constituie 13%, pentru sănătate aproape 6% și pentru educație puțin peste 8%. În total cheltuielile sociale constituie ceva mai puțin de 30% din PIB.

Figura 2.2

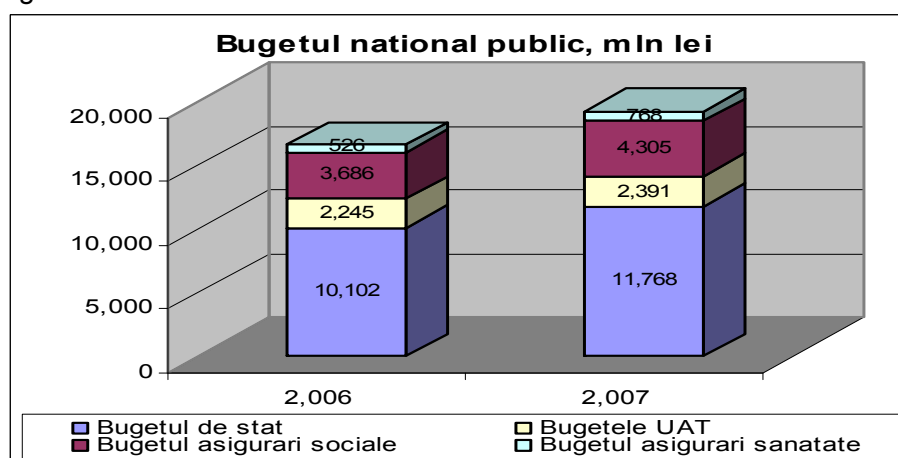
Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educație.

Sursa: CCTM 2008-10, 2009-11

Bugetul național public este compus din 4 bugete principale: bugetul de stat (veniturile din impozite și taxe), bugetul autorităților publice locale (UAT), bugetul de asigurări sociale și bugetul de asigurări în sănătate. Ponderea relativă a bugetelor este evidentă.

Figura 2.3

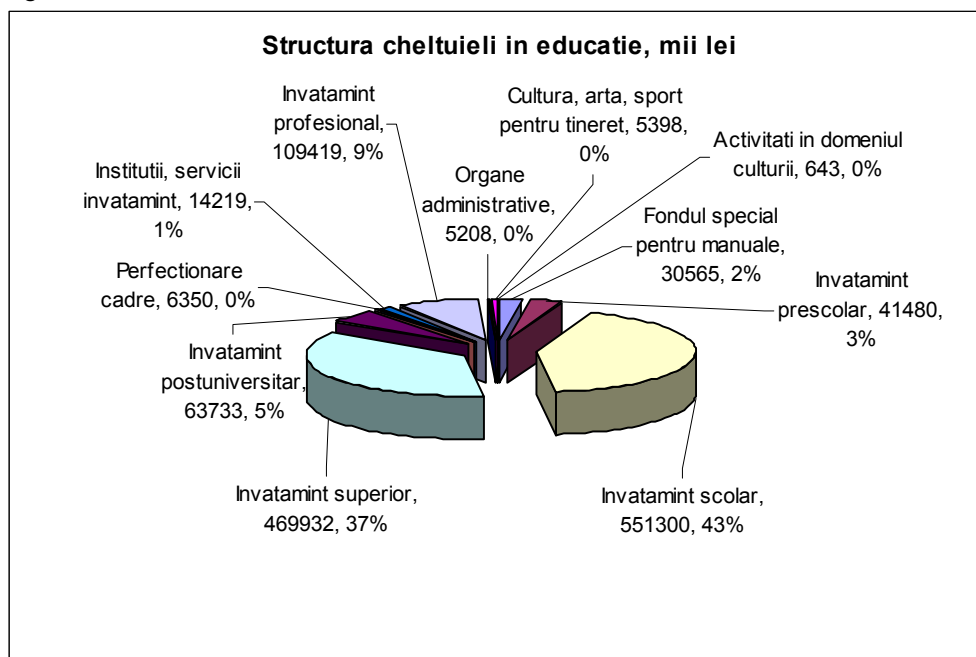
Sursa: CCTM 2008-10, 2009-11

2.2 Bugetul politicilor în educație

În domeniul educației sunt prezente 2 surse de finanțare: bugetul de stat (BS) și sursele private de finanțare prin investiții sau plăți directe pentru serviciile educaționale. Analiza ponderii cheltuielilor în domeniul educației depinde de finanțarea pe treptele educaționale: educația preșcolară, educația școlară (inclusiv specială), educația profesională, educația preuniversitară (în colegii și în universități).

Figura de mai jos demonstrează că cea mai mare pondere are educația școlară – 43% (sau peste 550 mln lei), împreună cu învățământul postuniversitar (5% sau aproape 64 mln lei), aceasta se egalează cu învățământul școlar (42%). Pe locul doi după cheltuieli se află învățământul universitar – 37% (sau aproape 470 mln lei), pe locul trei după cheltuieli se află învățământul profesional – 9% (sau 109 mln lei).

Figura 2.17

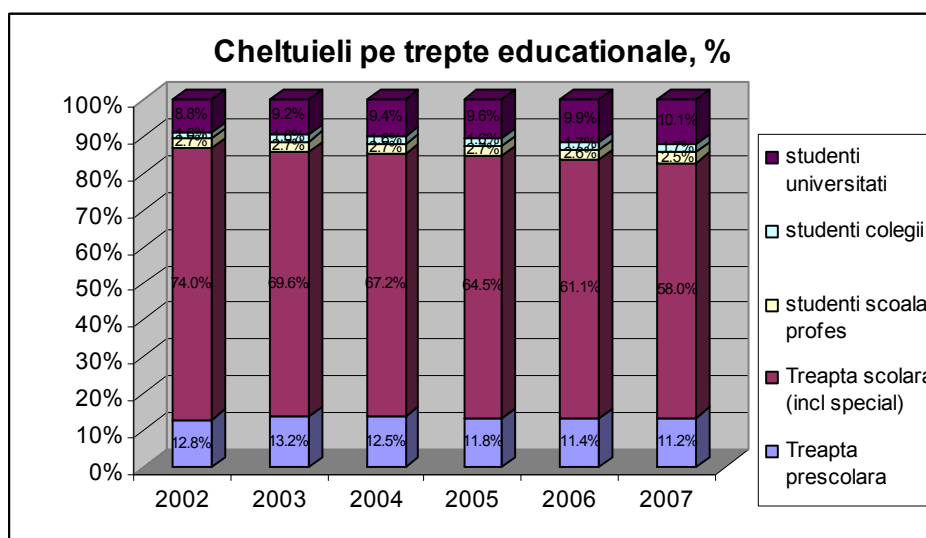

Sursa: Bugetul anual 2006, 07, CTTM 2008-10, Datele statistice BNS 2005-07, calculele autorului

Celelalte cheltuieli constituie mai puțin de 3%, inclusiv cheltuieli pentru tineret și altele.

În ultimii 5 ani (din 2002) cheltuielile pentru educație a crescut de la 1,5 mlrd lei până la 2,2 mlrd lei, peste 25% de creștere nominativă de 5% anual.

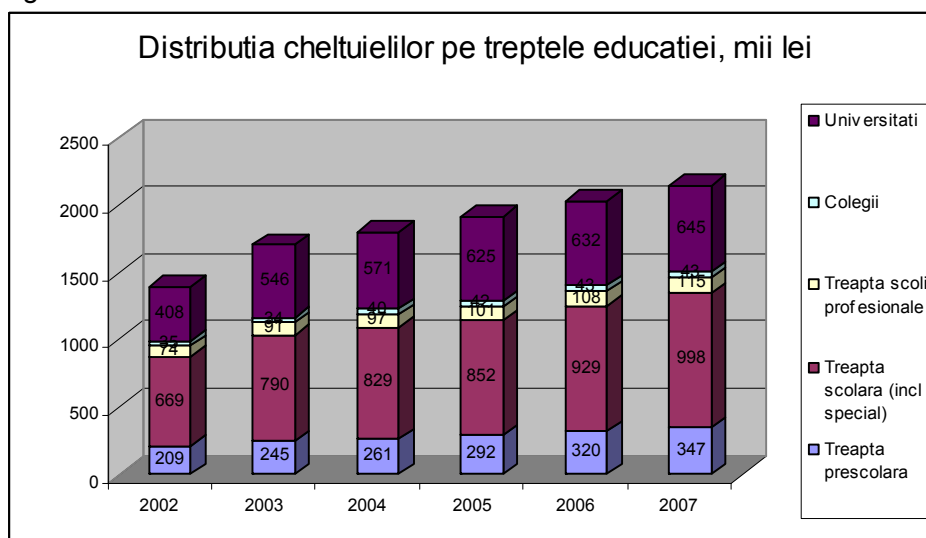
Figura 2.14

Sursa: Bugetul anual 2006, 07, CTTM 2008-10, Datele BNS 2005-07, calculele autorului

Totodată, creșterea nominală a bugetului nu este egală pentru toate treptele educaționale. Cheltuielile pentru educația școlară, deși cresc nominal, discesc relativ în comparație cu cheltuielile pentru celelalte trepte educaționale, în ultimii 5 ani s-au micșorat cu 16%. Doar cheltuielile pentru educația preșcolară a cunoscut o discretere, deși, în ultimii 5 ani doar pentru 1%.

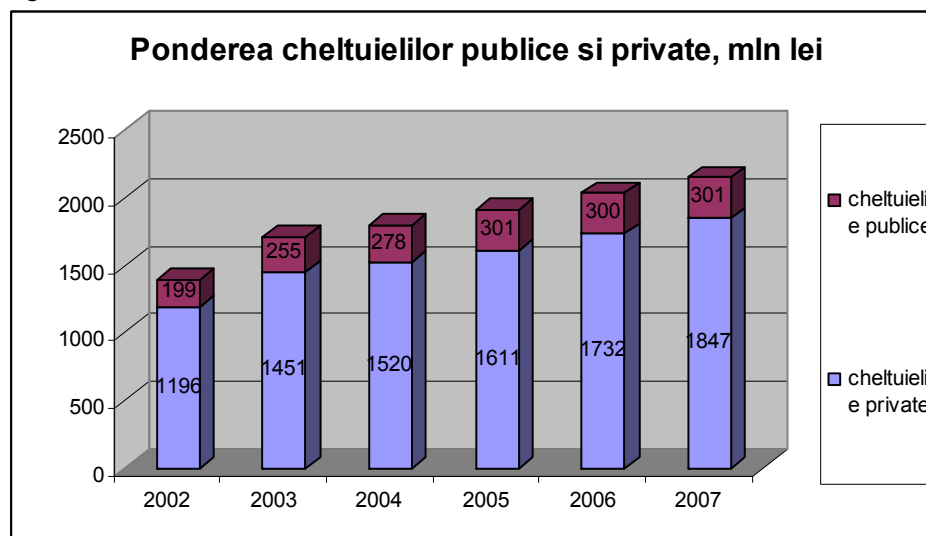
Figura 2.15

Sursa: Bugetul anual 2006, 07, CTTM 2008-10, Datele BNS 2005-07, calculele autorului

Analiza cheltuielilor publice și private demonstrează creșterea nominală proporțională a fiecărei componente. Cheltuielile private acum constituie peste 300 mln lei, o creștere nominală de 100 mln lei în timp de 5 ani, astfel este o creștere de 20 mln lei anual. Cheltuielile publice au crescut peste 600 mln lei, sau peste 100 mln lei anual.

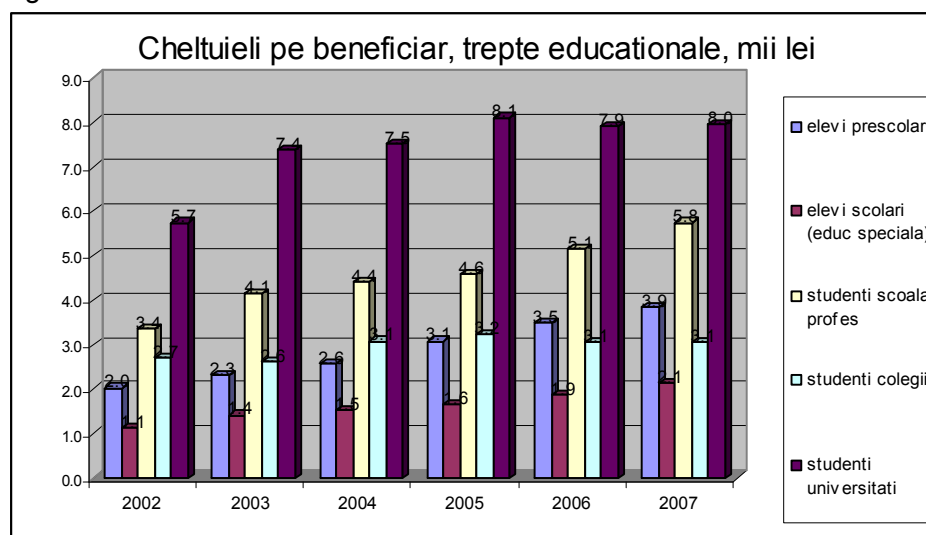
Figura 2.16

Sursa: Bugetul anual 2006, 07, CTTM 2008-10, Datele BNS 2005-07, calculele autorului

Figura de mai jos cantifică alocările pe beneficiar pentru fiecare treaptă educațională. Cea mai mare alocare revine studenților universitari, peste 8 mii lei, pe locul doi se află alocările pentru studenții din școli profesionale, în permanentă creștere de la 3,4 mii lei pînă la 5,8 mii lei în anul 2007. Pe locul trei se află alocările pentru elevi preșcolari cu 3,9 mii lei cu o creștere de la 2 mii lei în 2002. Studenților din colegii se alocă aproape 3 mii lei, pe cînd elevilor din școli aproape de 2 mii lei.

Figura 2.17

Sursa: Bugetul anual 2006, 07, CTTM 2008-10, Datele BNS 2005-07, calculele autorului

Concluziile secțiunii analiza politicilor bugetare din domeniul educației:

Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educație.

- cheltuielile private constituie aproape 20% din toate cheltuielile în sectorul de educație,
- cheltuielile pentru sectorul educație a crescut treptat de la 1,5 mlrd lei în 2002, pînă la 2,2 mlrd lei.

3. Analiza bugetelor instituțiilor publice centrale

În acest capitol se vor analiza cheltuielile bugetare administrative. În această analiză se va lua în considerație costurile administrative ale instituțiilor publice executive centrale. Semnificația analizei este distribuția relativă a alocațiilor bugetare în cadrul instituțiilor executive. Analiza economică a distribuției cheltuielilor pentru resursele umane, pentru cheltuieli curente sau pentru investiții capitale ne oferă informații și concluzii privitor la eficiența utilizării surselor bugetare, identifică centrele de cost principale pe liniile economice bugetare.

3.1 Sectorul sănătate

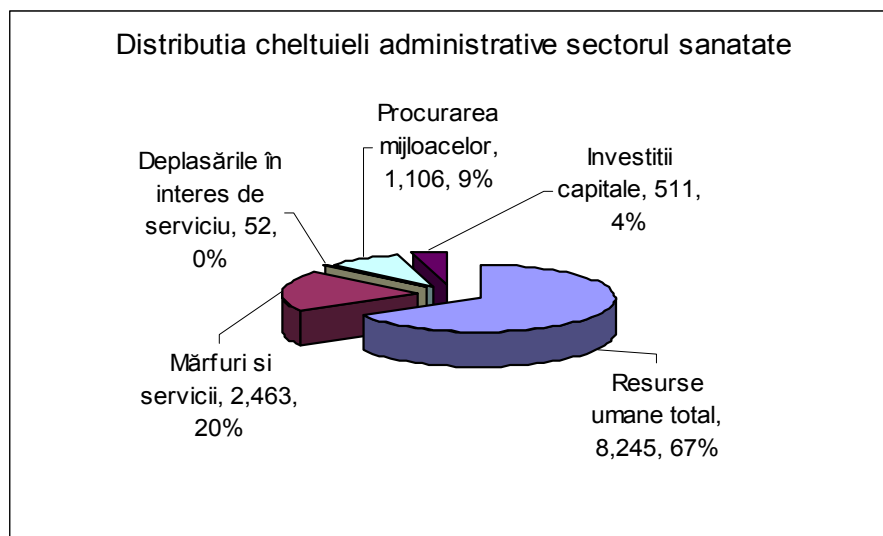
Sectorul de sănătate este compus din câteva instituții centrale executive:

- MET - responsabil de elaborarea și coordonarea implementării politicilor,
- AEE – Instruirea cetățenilor și funcționarilor publici
- CTICE – Implementarea noilor tehnologii informaționale și comunicaționale în educație
- CC – Contabilitate pentru o serie de școli și evenimente publice
- ISE – servicii și suportul metodologic sectorial,
- CMPP – suportul sectorial

Domeniul de educație este mai dezvoltat instituțional decât domeniul social. Cheltuielile administrative ale instituțiilor din domeniul sănătate se cifrează la aproape 2 ml lei anual. Suma cheltuielilor din acest domeniu este comparabil cu domeniul social.

Aproape 67% din cheltuielile administrative sunt destinate resurselor umane, adică aproape 8 ml lei, mărfurilor și serviciilor revine 20% sau peste 2 ml lei, investițiilor capitale și procurării mijloacelor 13% sau aproape 1,5 ml lei.

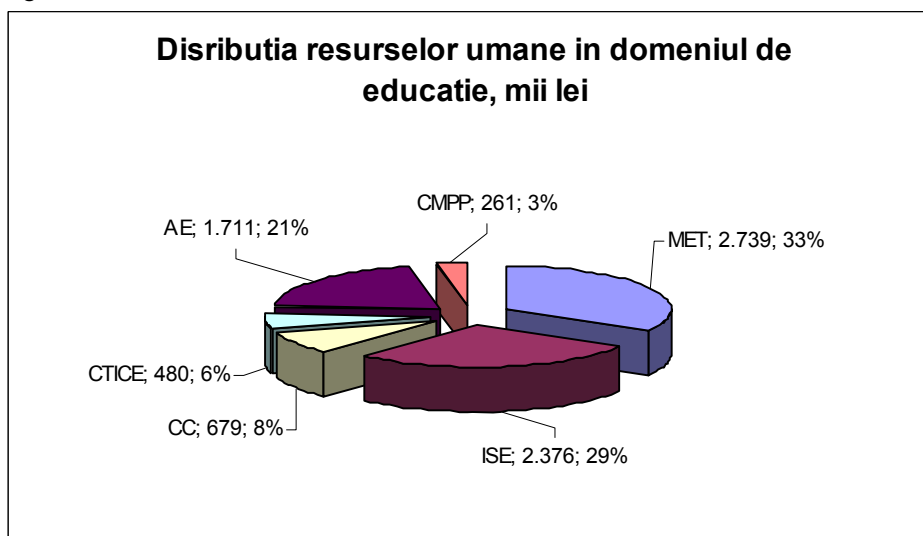
Figura 3.10

Sursa: CTTM 2008-10, rapoartele administrative ale instituțiilor examinate, calculele autorului

Numărul total de angajați în activitatea instituțiilor administrative din domeniul educației nu depășește 500 de persoane, ce este de 2,5 ori mai puțin decât în sectorul sănătate și social.

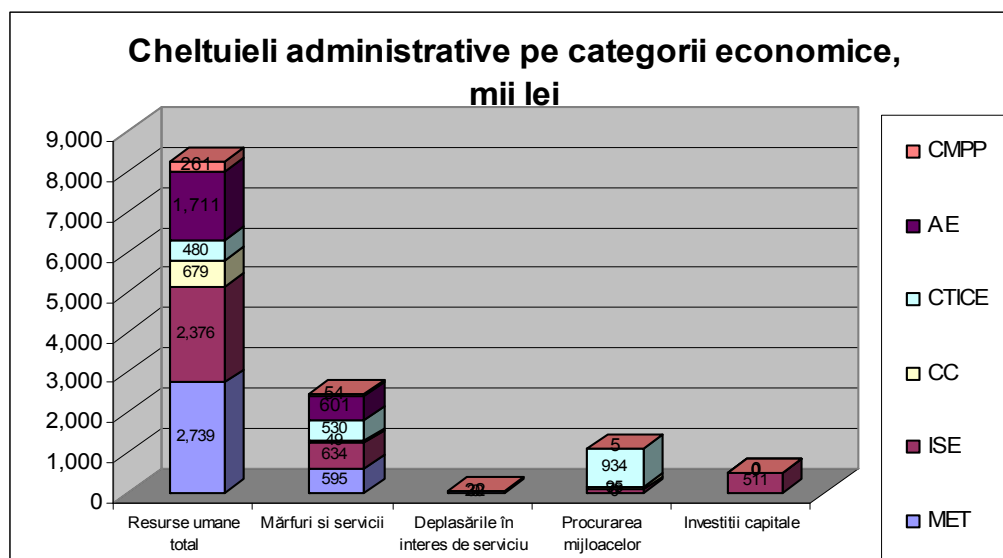
Figura 3.11

Sursa: CTTM 2008-10, rapoartele administrative ale instituțiilor examinate, calculele autorului

În sectorul de educație nu există instituții cu o dominație clară, cum este în sectorul sănătate și social. Institutul de științe ale educației este a doua instituție după mărime.

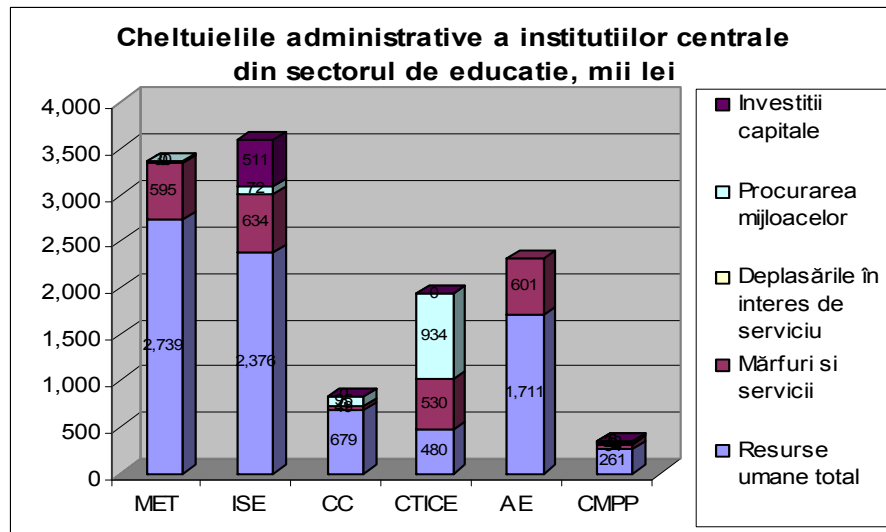
Figura 3.12

Sursa: CTTM 2008-10, rapoartele administrative ale instituțiilor examinate, calculele autorului

În figura de mai jos analizăm bugetele administrative ale instituțiilor din sector. MET, ISE și ulterior AE dețin cele mai importante bugete și cei mai mulți angajați din domeniul educației.

Figura 3.13

Sursa: CTTM 2008-10, rapoartele administrative ale instituțiilor examinate, calculele autorului

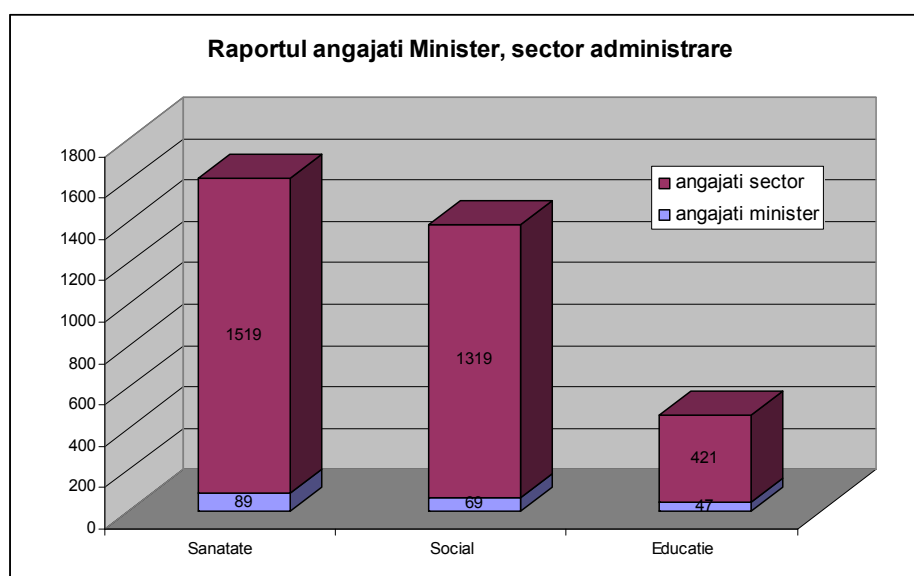
Concluziile secțiunii analiza bugetelor administrative a instituțiilor din domeniul educației:

- eficiența și corectitudinea folosirii mijloacelor alocate procurării utilajului și pentru plata mărfurilor și serviciilor în cadrul MET, ISE, AE,

- introducerea procedurii obligatorii de avizare de către MET a cheltuielilor administrative a instituțiilor din domeniul de sănătate.

3.2 Analiza comparativă

În această secțiune vom face câteva analize comparative ale bugetelor administrative din domeniile vizate.

Din figura de mai jos determinăm că numărul angajaților administrativi este cel mai mare în domeniul social (ponderea cea mai mare are CNAS), după care urmează domeniul sănătate, în mod similar corelează sumele bugetare. Din raportul sumele bugetare și numărul de angajați reiese că salariile din domeniul social sunt mai mari, raportul absolut fiind 41 mii lei anual pentru un angajat în domeniul social și 31 mii lei anual pentru un angajat în domeniul de sănătate.

Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educației.

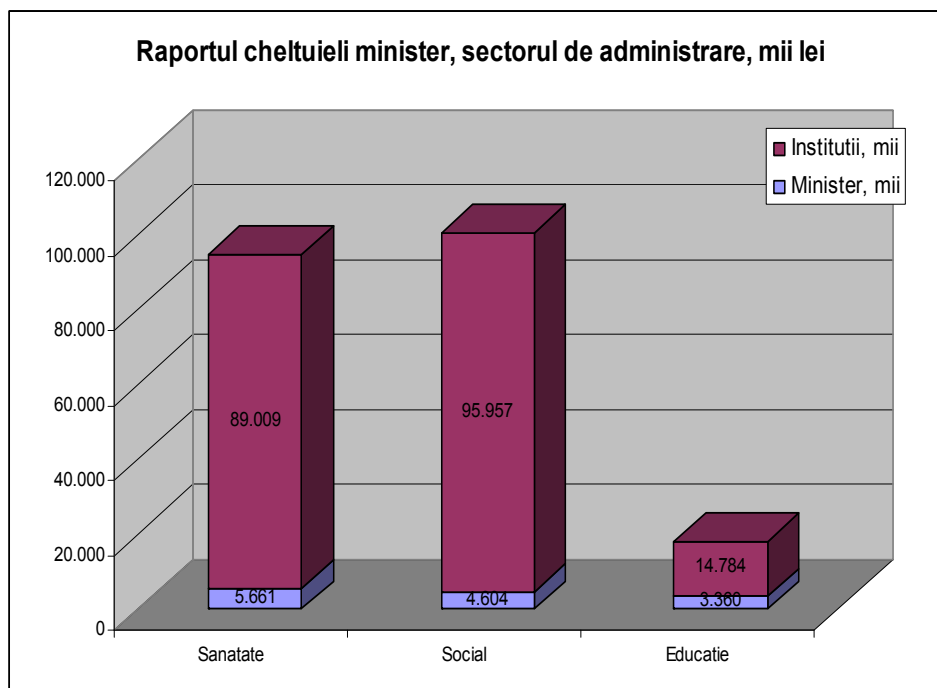
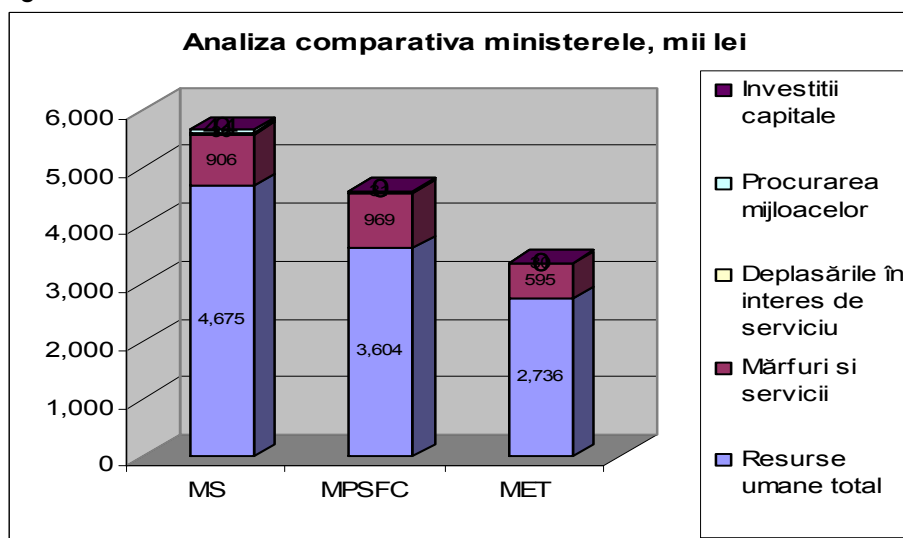

Figura 3.14

Analiza comparativă a situației pe liniile economico-financiare în cadrul ministerelor nu relevă vreo diferență majoră.

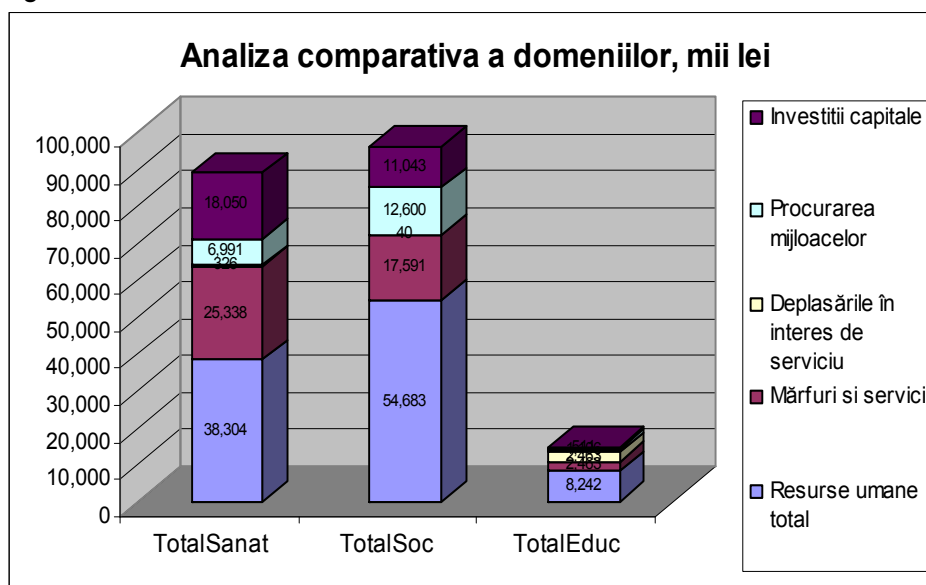
Figura 3.15

Sursa: CTTM 2008-10, rapoartele administrative ale instituțiilor examinate, calculele autorului

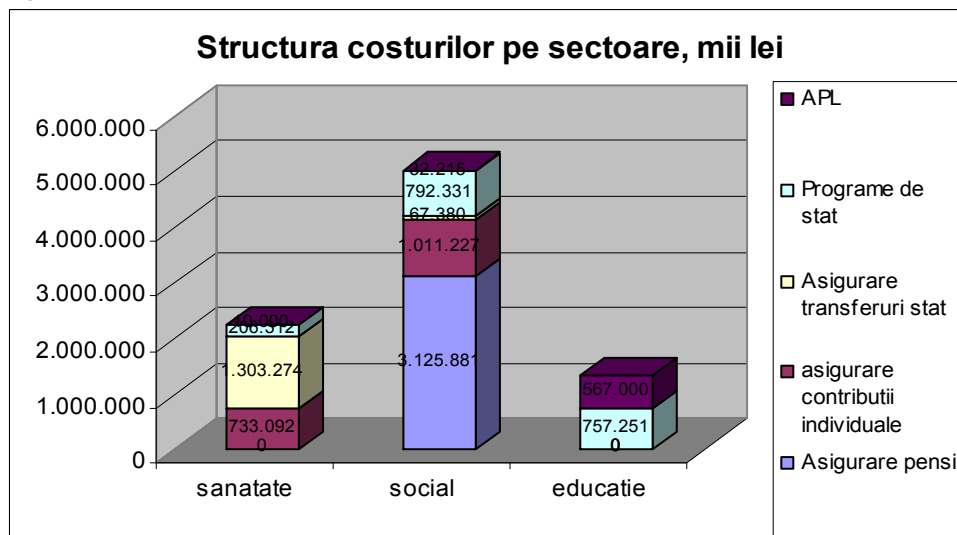
Analiza bugetelor economico-financiare ale domeniilor relevă o situație comparabilă. Cele mai mari cheltuieli bugetare administrative se înregistrează în domeniul social, după care urmează domeniul sănătate.

Figura 3.16

O comparație utilă reprezintă raportul și proporția cheltuielilor totale pe sectoarele și ponderea cheltuielilor administrative. În domeniul sănătății 3% constituie cheltuielile administrative, în domeniul social, acestea reprezintă 2,2 %.

Figura 3.17

Sistemele de asigurare de sănătate și social au cea mai mare parte de cheltuieli, peste 80%, cheltuielile directe prin programele de stat sunt mult mai mici.

Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educației.

Analiza informațiilor prezentate relevă costurile administrative mai mari în sectorul social, sumele plătite pentru resursele umane sunt de asemenea mai mare.

4. Prioritățile bugetare

În acest capitol analizăm situația cu privire la prioritățile de politici bugetare în funcție de domeniile educaționale. Prioritățile bugetare sunt privite pe de o parte ca multitudinea programelor de cheltuieli bugetare pentru grupurile și categoriile de beneficiari și pe de altă parte prioritizarea cheltuielilor bugetare pentru anumite categorii de beneficiari. În domeniul de educație prioritățile bugetare sunt îndreptate spre treptele educaționale. Această abordare este conformă analizei politicilor pe grupurile de beneficiari și reflectă esența analizei politicilor vizavi de obiectivele propuse. Totodată, analiza pe care o efectuăm în acest capitol se limitează doar la politicile bugetare, adică instrumentele trezoreriare ale politicilor¹.

4.1 Prioritățile bugetare pe treptele educaționale

În această secțiune vom analiza prioritățile bugetare din sectorul de educație. În sistemul de educație avem de facto un singur instrument de finanțare, prin finanțarea diferitor trepte ale educației.

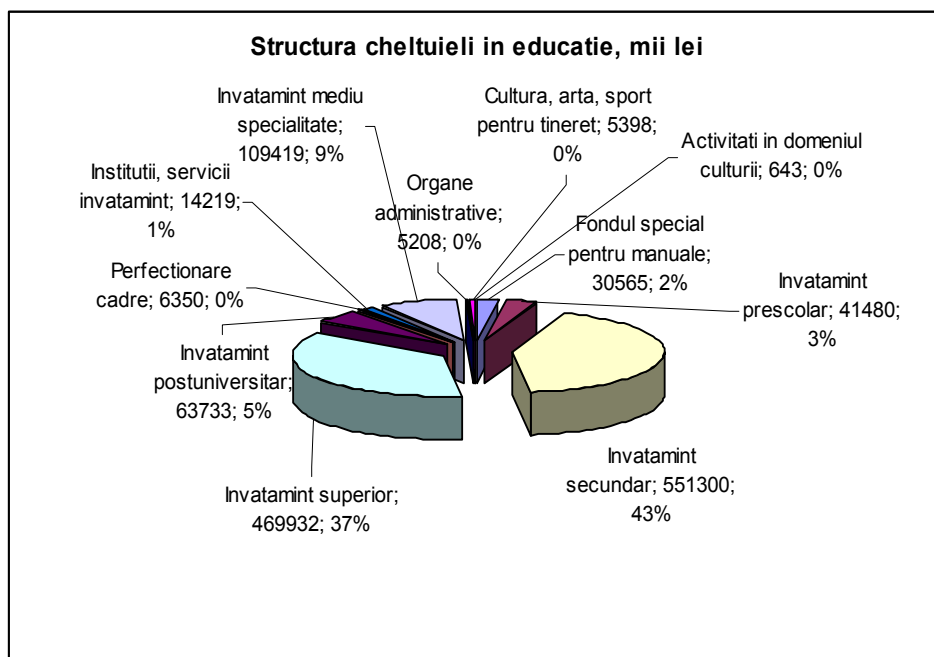
Prioritățile bugetare

Analiza priorităților de cheltuieli bugetare se demonstrează prin figura care urmează. Cea mai mare parte a cheltuielilor revine învățământului școlar – 43% sau 550 mln lei. Pe locul doi se află învățământul superior cu 37% sau 470 mln lei, pe locul trei se află învățământul profesional cu 9% sau 110 mln lei.

Figura 4.26

¹ În mod normal analiza bugetară trebuie completată cu analiza politicilor fiscale, politicile informaționale, funcționarea instituțiilor și fluxului informațional relevant, în final este necesar de măsurat impactul politicilor date asupra grupurilor beneficiare în vederea rezultatelor propuse.

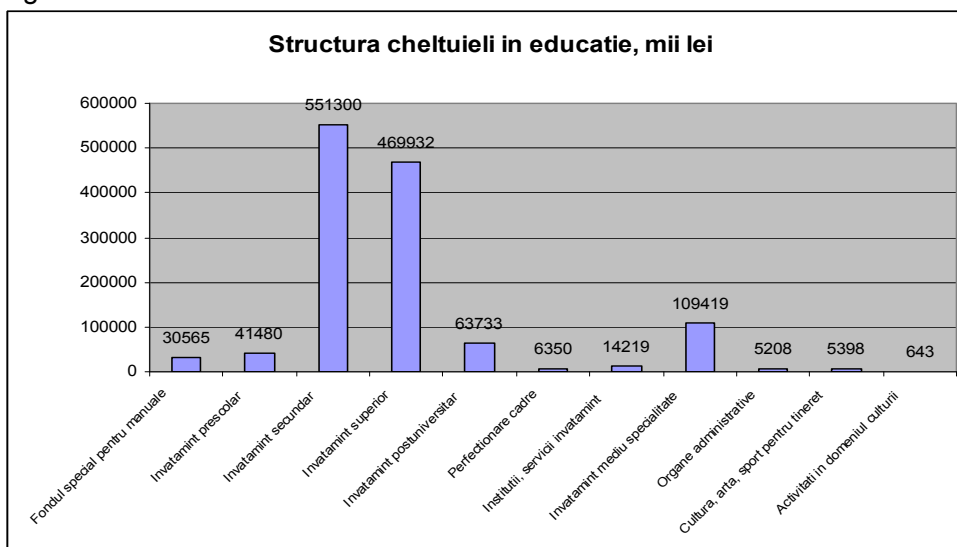
Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educație.

Sursa: CTTM 2008-10, datele BNS, calculele autorului

Analiza celorlalte cheltuieli demonstrează că acestea constituie fiecare mai puțin de 3%.

Figura 4.27

Sursa: CTTM 2008-10, datele BNS, calculele autorului

În continuare vom examina cheltuielile în domeniul educației pe treptele educaționale.

Prioritățile bugetare pe categorii de beneficiari

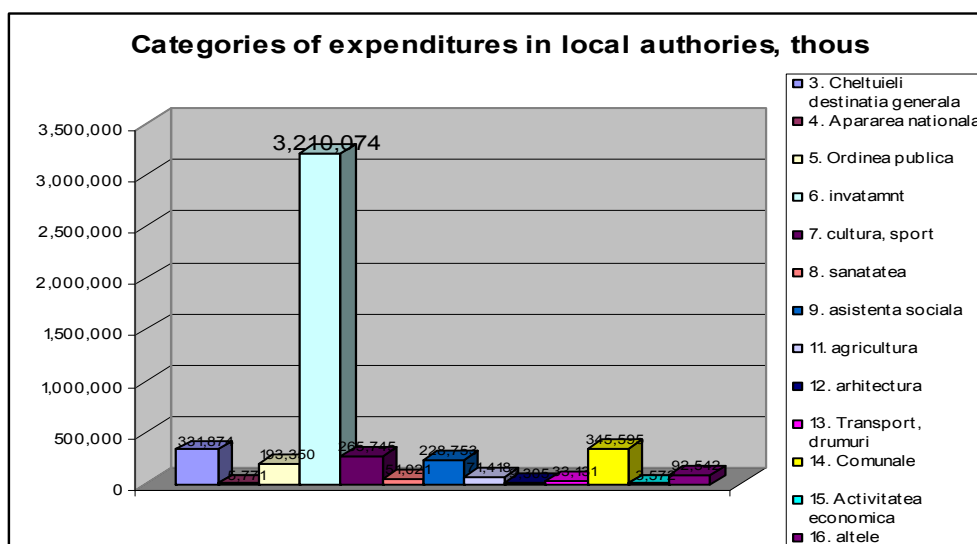
În această secțiune vom analiza cheltuielile bugetare de educație care revin grupurilor de beneficiari:

- învățământul preșcolar
- învățământul școlar,
- învățământul special (școlile auxiliare și internatele),
- învățământul profesional,
- învățământul universitar,
- acțiunile pentru tinerii.

Finanțarea în domeniul preșcolar și școlar

Finanțarea în domeniul învățământului școlar și preșcolar se realizează prin intermediul autorităților publice locale. Bugetele locale pînă la 65% sunt compuse din cheltuielile pentru educație, ponderea cheltuielilor pentru protecția socială reprezintă mai puțin de 10% cum este arătat în figura de mai jos. Figura de mai jos arată cheltuielile cumulative pentru bugetul consolidat al autoritățile publice locale.

Figura 4.28

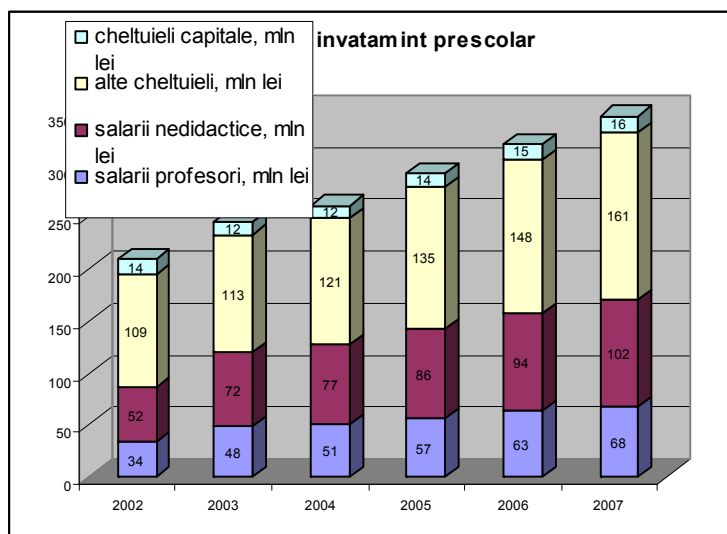

Învățământul preșcolar

Cheltuielile pentru învățământul preșcolar au fost în permanentă creștere, din 2002 cheltuielile au constituit 200 mln lei, atunci cînd în 2007 a atins 350 mln lei.

Figura 4.29

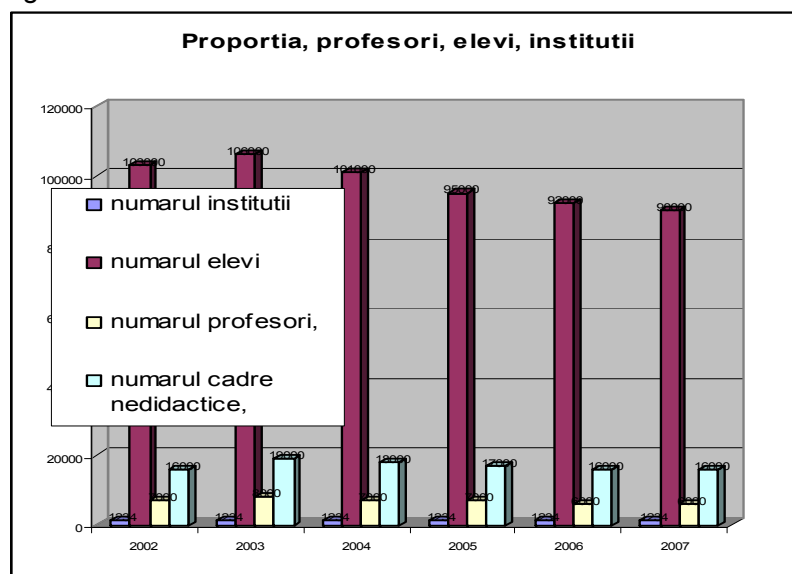
Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educație.

Analiza structurii costurilor demonstrează că salariile pentru cadrele didactice constituie 20%, salariile cadrelor nedidactice constituie 30%, costurile pentru întreținere, servicii constituie aproape 50%, în final cheltuielile pentru investiții capitale constituie mai puțin de 1%.

Cheltuielile pentru cadrele didactice ajunge pînă la 45%. Figura care urmează arată o descreștere graduală a numărului de copii în învățămîntul preșcolar. Numărul instituțiilor rămîne constant, de rînd cu numărul profesorilor. Proporția elev-profesor este în continuă descreștere.

Figura 4.30

Invatamintul școlar

Figura de mai jos arată distribuția elevilor în funcție de vîrstă. Se observă că numărul de copii va fi în descreștere.

Figura 4.31

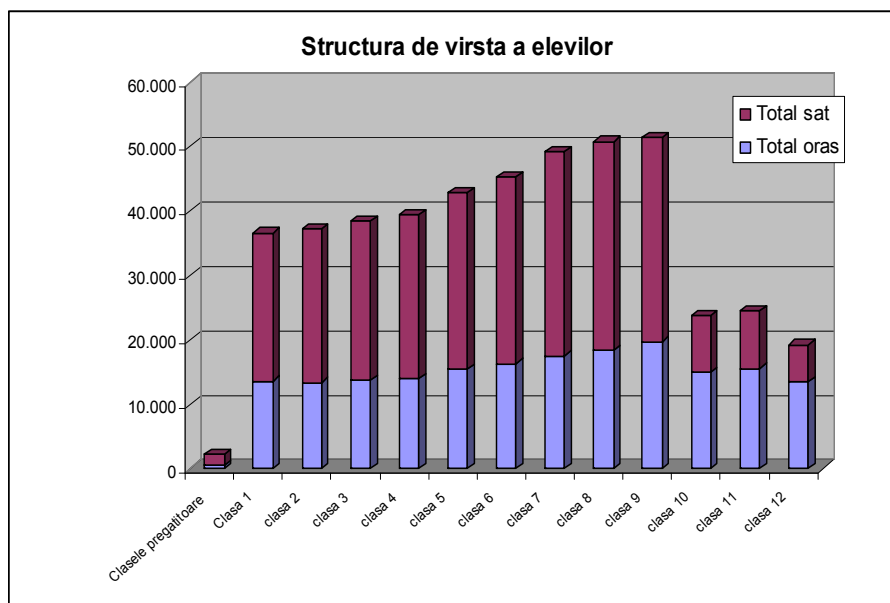

Figura 4.32

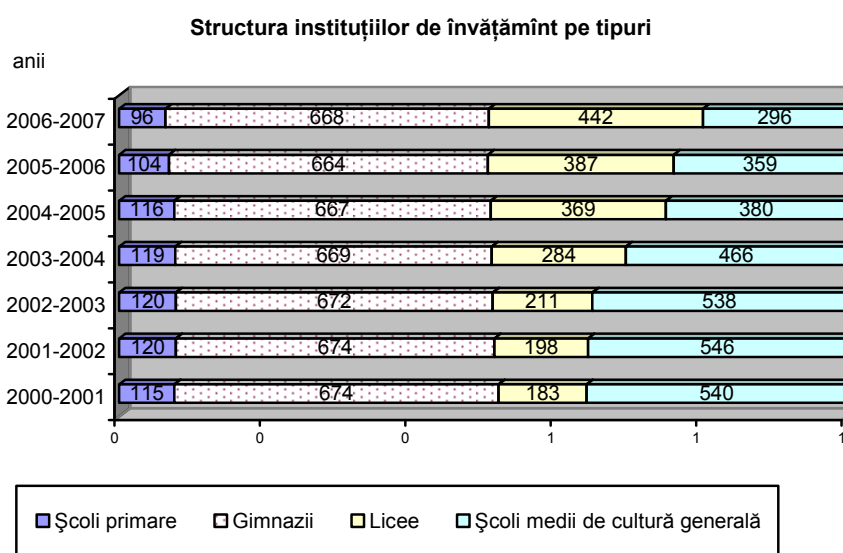

Figura 4.33²

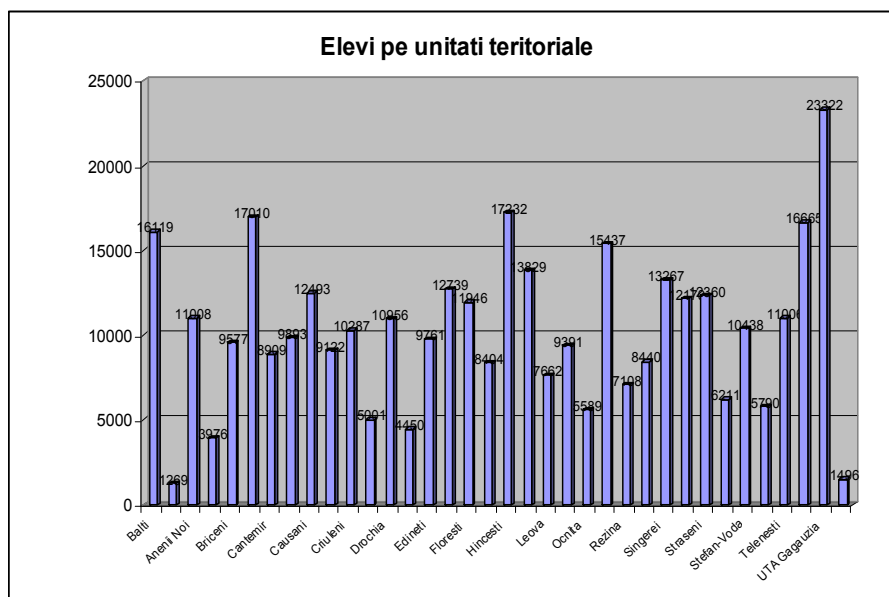
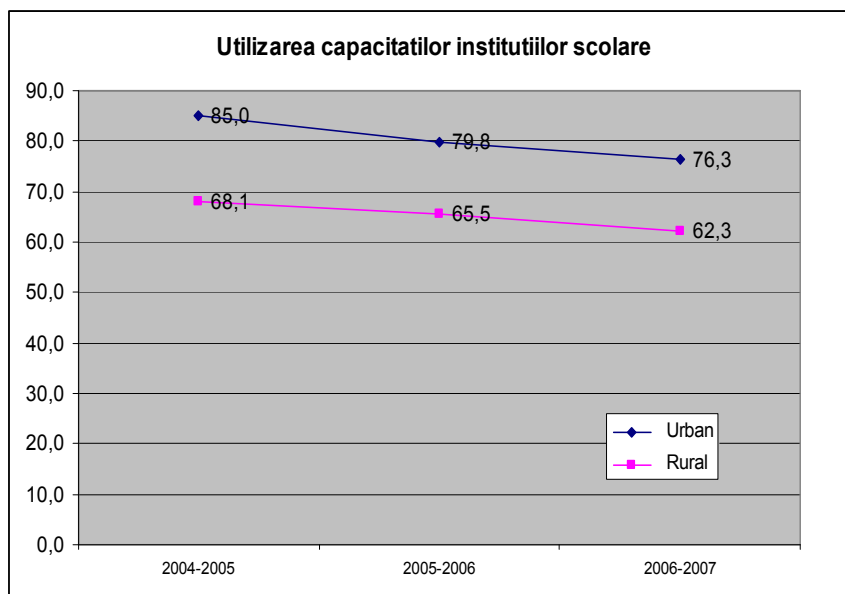

Figura 4.34

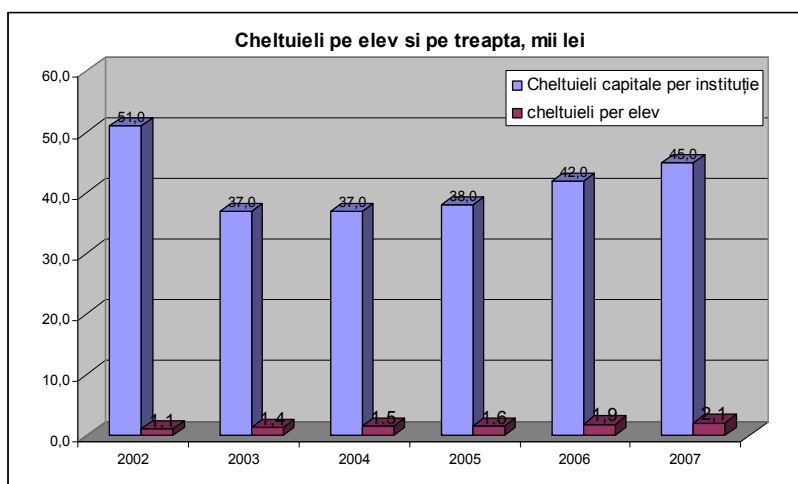
Numărul de elevi a scăzut și în raport cu numărul de clase și capacitatea de proiect a instituțiilor de învățământ. De exemplu, în 116 școli cu un contingent de pînă la 100 de elevi își fac studiile 12591 elevi (în mediu cîte 14 elevi în clasă) la o capacitate de proiect de 30758 de locuri; în 414 școli cu un contingent de la 101 pînă la 200 de elevi sînt

² Numărul elevilor în Chișinău este de 90618 copii.

școlarizați 56355 de elevi (în mediu cîte 18 elevi în clasă), capacitatea de proiect a acestor instituții, luate în ansamblu, constituind 115501 locuri.

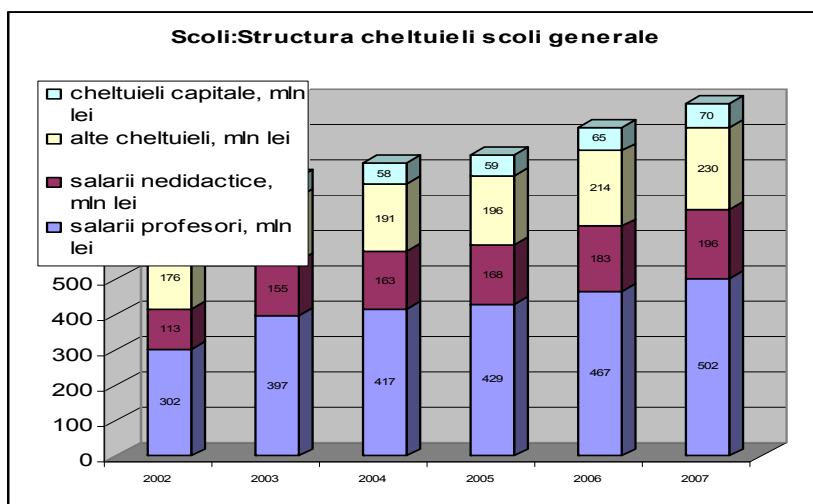
În prezent, instituțiile de învățămînt preuniversitar din republică dispun de 730198 de locuri pentru studiu. Numărul total de elevi fiind de 491482, capacitatea de proiect a instituțiilor respective fiind utilizată la nivel de doar 67,3%. În circa o treime din raioane, nivelul respectiv coboară sub 60%, iar în raioanele Dondușeni și Ocnița sînt atestate doar 45,0% și, respectiv, 50,1%.

Figura 4.35

Cheltuielile pentru învățămîntul preșcolar au fost în permanentă creștere, din 2002 cheltuielile au constituit 700 mln lei, atunci cînd în 2007 a atins 1mlrd mln lei.

Figura 4.36

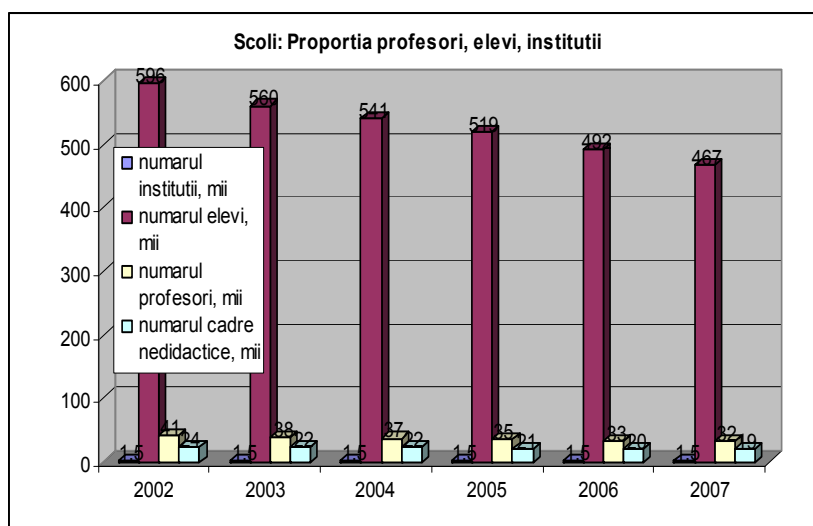

Analiza structurii costurilor demonstrează că salariile pentru cadrele didactice constituie 50%, salariile cadrelor nedidactice constituie 20%, costurile pentru întreținere, servicii

constituie aproape 250%, în final cheltuielile pentru investiții capitale constituie mai puțin de 5%.

Cheltuielile pentru cadrele didactice ajunge pînă la 70%. Figura care urmează arată o descreștere graduală a numărului de copii în învățămîntul școlar. Numărul instituțiilor rămîne constant, de rînd cu numărul profesorilor. Proporția elev-profesor este în continuă descreștere.

Figura 4.37

- Capacitatea de proiect a instituțiilor de învățămînt preuniversitar, a suportat fluctuații, în teme, în limitele reducerii sau majorării numărului de unități educaționale.
- Declinul demografic al populației școlare însă are repercusiuni serioase asupra sistemului de învățămînt. Contingentul de elevi, în ultimii șapte ani, reducîndu-se cu 22%, a provocat un colaps esențial în utilizarea rațională a spațiilor de studii, capacitatea de proiect a instituțiilor de învățămînt fiind utilizată la nivel de doar 67,3%.
- Astfel, nerațional sînt utilizate resursele materiale și financiare disponibile.

Învățămîntul special: Instituții internat auxiliare pentru copii cu dizabilități mintale

În 2006, funcționau 28 de instituții de protecție a copiilor cu dizabilități mintale, subordonate MET, finanțate de la buget central - 12 și de la buget local - 16, dintre care 4 instituții la bugetul municipiului Chișinău. Instituțiile pentru acest tip de beneficiari au 3 modele de organizare a protecției acestor copii, predominant fiind modelul de instituționalizare totală.

- 24 instituții oferă integral îngrijire, rezidență, educație curriculară și extracurriculară;
- 3 instituții oferă îngrijire rezidențială 50% din copiii plasați în instituție și educație curriculară pentru 100% copii;

- 1 instituție oferă educație curriculară și protecție zilnic pentru toți copiii.

Figura 4.38

INSTITUȚIA	Pe listele alimentare
Cahul, Vulcănești	25
Cahul, Crihana Veche	109
Hîncești, Sarata Galbenă	108
Leova, Sarata Nouă	122
Rezina	171
Telenești	127
Florești, Marculești	117
Dondușeni, Vîsoca	96
Taraclia, Corteni	145
UTAGăgăuzia, Congaz	138
Ocnița, Grinăuți	100
Caușeni, Tocuz	98
Ștefan Vodă, Popeasca	153
Drochia, Țarigrad	106
Fălești, Albinețul Vechi	57
Rîșcani, Costești	78
Sîngerei, Răzălăi	77
Fălești, Socii Noi	59
Bălți	92
Anenii Noi, Bulboaca	138
Strășeni	120
Chișinău, șc.nr.5	110
Chișinău, șc.nr.6	95
Chișinău, șc.nr.7	93
Chișinău, șc.nr.9	113
Calarasi	85
Nisporeni	91
Ungheni, Sculeni	100
TOTAL	2 943

În 28 instituții pentru copiii cu deficiențe mintale la data studiului au fost prezenți 2 923 copii, ceea ce reprezintă 89,55% din total copii conform listelor – 3 264, dar numărul de copii anchetati este de 3 260. În corespundere cu datele din registrele școlare, numărul total de copii la 1 ianuarie 2006 constituie 3 369 copii, dintre care 1 980 băieți și 1 389 fete. Pe listele alimentare 2 923 copii.

Figura 4.39

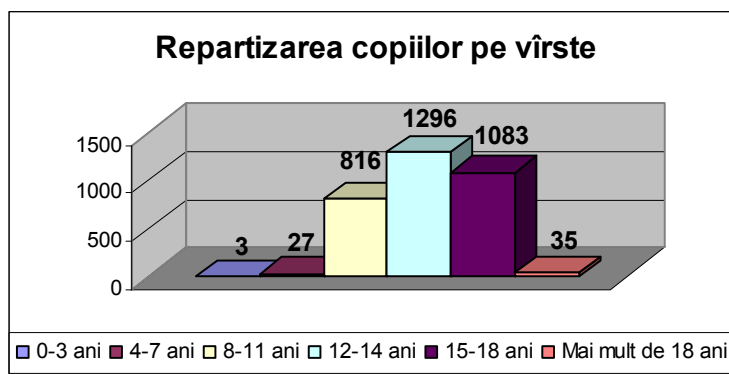
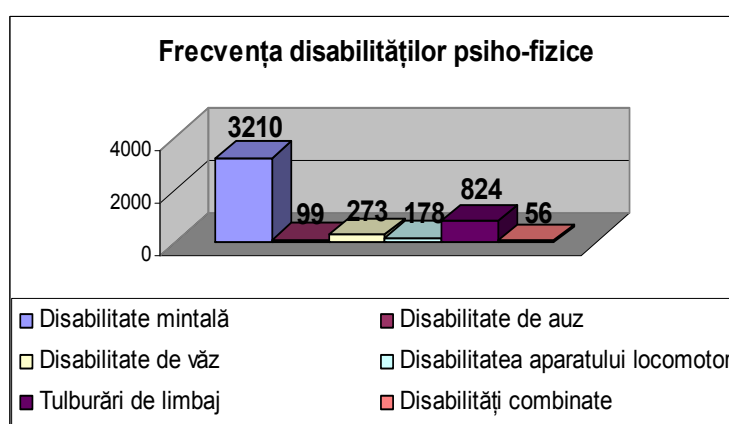

Figura 4.40

Analiza bugetului anual total și bugetului de stat alocat ne arată diferențe foarte mari în repartizarea lui. Rezultatele au demonstrat că bugetul total de la o școală la alta variază de la 937,3 mii lei pînă la 3310 mii lei, iar cel de stat de la 937,3 mii lei pînă la 2925,1 mii lei. Utilizînd tehnologia de calcul a bugetului per copil per an orientată la cheltuielile pe numărul de zile/copil/an în instituție, am stabilit că costurile îngrijirii unui copil sunt nespuse de diferite de la o instituție la alta, variînd de la 12779 lei pînă 51234 lei. Valorile bugetului per copil per an din bugetul de stat variază de la 14762 lei pînă la 48137 lei.

Analiza costurilor pentru îngrijirea copiilor cu dizabilități mintale a fost efectuată în 28 de instituții constituie 55 388 mii lei.

Instituții de tip internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijire părintească

Instituțiile de tip internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijire părintească sînt instituții care oferă îngrijire, rezidență și educație generală acestui grup de beneficiari. Beneficiarii acestui tip de instituții sînt: copii orfani, copii cu statut de orfan, copii din familii vulnerabile, familii monoparentale, familii numeroase, familii cu probleme materiale și de sănătate, care au vîrstele între 3-16 ani.

În 2006, funcționau 21 de instituții de protecție a copiilor orfani și rămași fără îngrijire

părintească, subordonate MET, finanțate de la buget central – 15, și de la buget local – 6 instituții. Datele colectate arată că instituțiile pentru acest tip de beneficiari au 2 modele de organizare a protecției acestor copii, predominant fiind modelul de instituționalizare totală:

- 18 instituții oferă integral îngrijire, rezidență, educație curriculară și extracurriculară;
- 3 instituții oferă îngrijire rezidențială și educație curriculară. Educația curriculară este accesată de la instituția școlară din comunitate (Casele de copii – Ceroleuca, Dondușeni, Cupcui, Leova și Chișinău nr.10).

Instituțiile de tip internat sînt amplasate în clădiri construite după proiecte – tip pentru instituții de învățămînt – 12, și în clădiri adaptate pentru acest scop – 9 instituții.

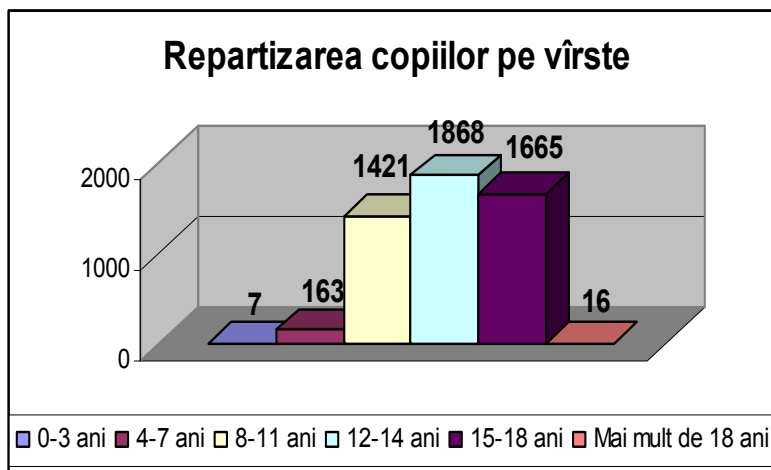
În corespundere cu datele din registrele școlare, numărul total de copii la 1 ianuarie 2006, constituie 5 465 copii, dintre care 3 092 băieți și 2 373 fete.

Figura 4.41

<i>INSTITUȚIA</i>	Nr. copiilor pe listele alimentare
Dondușeni, Cernoleuca	47
Leova, Cupcui	57
Bender	216
Fălești	217
Edineț, Cupcini	94
Telenești, Cazănești	260
Hîncești, Cărpineni	335
Bălți	326
Strășeni	548
Orhei	311
Leova	414
Ungheni	241
Floresti, Vascauti	279
Floresti, Napadova	128
Ceadir Lunga	200
Chișinău, nr. 1	105
Chișinău, nr.2	417
Chișinău, nr.3	190
Chișinău, nr.10	86
Chișinău, nr.23	125
Cahul	140
Total	4736

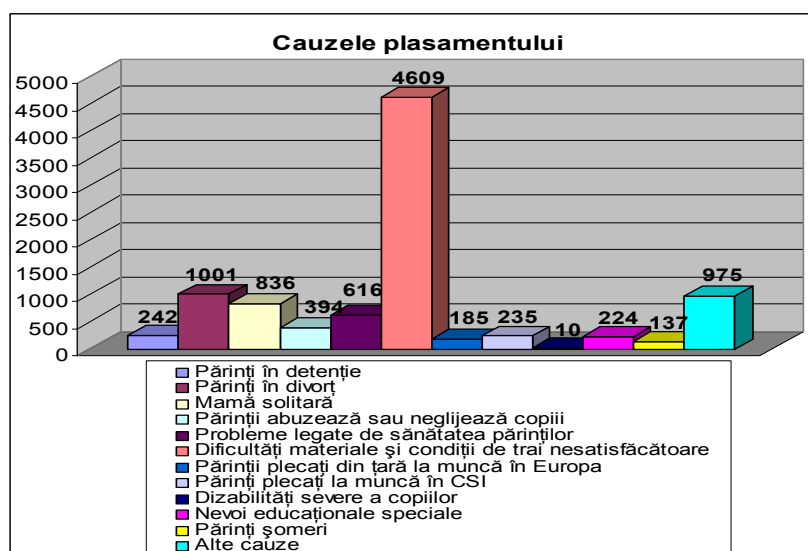
Cea mai mare parte a copiilor se situează în perioadă de vârstă de 12-14 ani.

Figura 4.42

Cum demonstrează figura de mai jos, cea mai mare parte revine copiilor cu deficiente mintali și condițiile de trai nesatisfăcătoare.

Figura 4.43

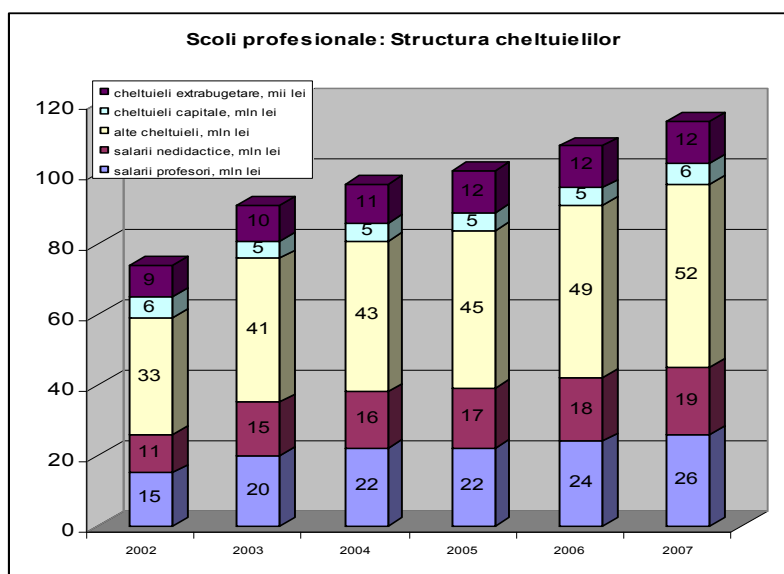
Bugetului total pentru instituțiile date este de 82 311,7 mii lei. Analiza bugetului anual total și bugetului de stat ne arată niște diferențe foarte mari de la o instituție la alta, ceea ce reprezintă ca valoare numerică - de la 11 155,5 mii lei pînă la 8 339,8 mii lei. Indicatorii care caracterizează costurile unui copil per an sunt informativi și semnificativi ca valoare. Dimensiunile bugetului anual total per copil per an în instituțiile pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părintească în mediu constituie 25 726 lei. Costurile unui

copil per an în instituția rezidențială nr.1 din mun. Chișinău, reprezintă 17 323 lei, iar în altă instituție din mun. Chișinău de același tip (nr. 3) – 49 693 lei.

Invatamintul profesional

Cheltuielile pentru învățământul profesional au fost în permanentă creștere, din 2002 cheltuielile au constituit 70 mln lei, atunci când în 2007 a atins 110 mln lei.

Figura 4.44

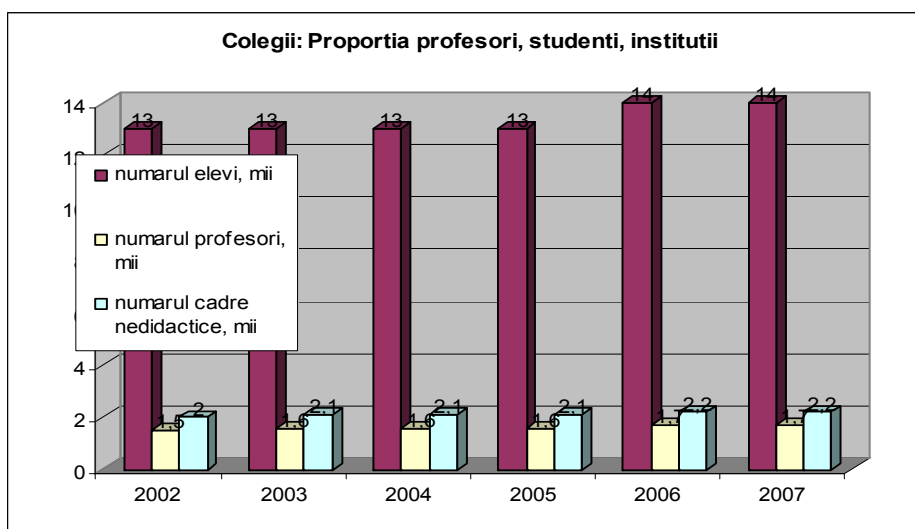

Analiza structurii costurilor demonstrează că salariile pentru cadrele didactice constituie 20%, salariile cadrelor nedidactice constituie 20%, costurile pentru întreținere, servicii constituie aproape 50%, în final cheltuielile pentru investiții capitale constituie mai puțin de 5%. Cheltuielile private constituie 10% din toate cheltuielile pentru această treaptă.

Cheltuielile pentru cadrele didactice ajunge până la 50%. Figura care urmează arată o descreștere graduală a numărului de copii în învățământul profesional. Numărul instituțiilor rămîne constant, de rînd cu numărul profesorilor. Proporția elev-profesor este în ușoară continuă creștere.

Figura 4.45

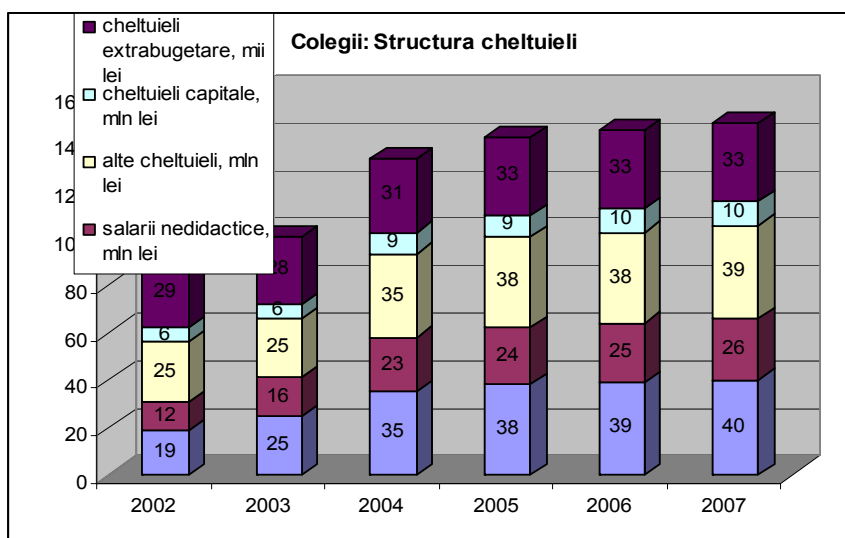
Analiza Bugetară a Instituțiilor Administrative și a Politicilor Sectoriale în domeniul educației.

Invatamintul colegii

Cheltuielile pentru învățămîntul universitar au fost în permanentă creștere, din 2002 cheltuielile au constituit 90 mln lei, atunci cînd în 2007 a atins 150 mln lei.

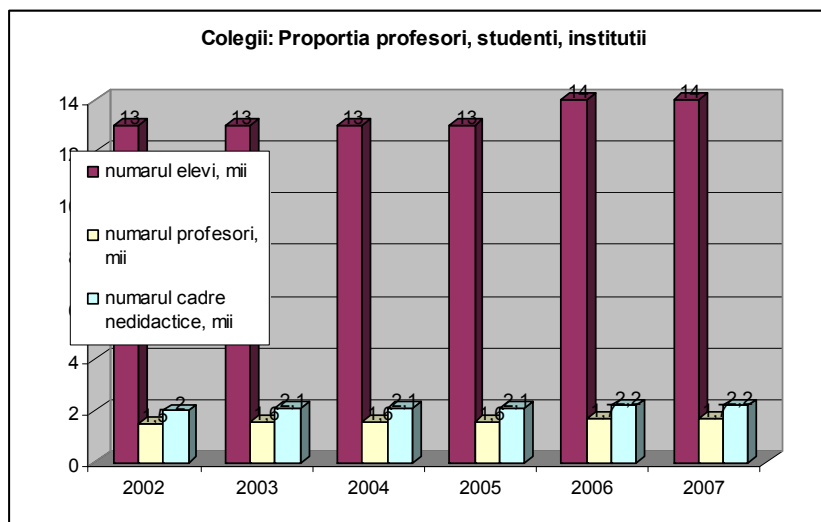
Figura 4.46

Analiza structurii costurilor demonstrează că salariile pentru cadrele didactice constituie 30%, salariile cadrelor nedidactice constituie 20%, costurile pentru întreținere, servicii constituie aproape 25%, în final cheltuielile pentru investiții capitale constituie mai puțin de 10%. Cheltuielile private formează 25% din cheltuielile din această treaptă.

Cheltuielile pentru cadrele didactice ajunge pînă la 50%. Figura care urmează arată o creștere graduală a numărului de studenți în învățămîntul colegial. Numărul instituțiilor este în ușoară creștere. Propoția student-profesor este în continuă creștere.

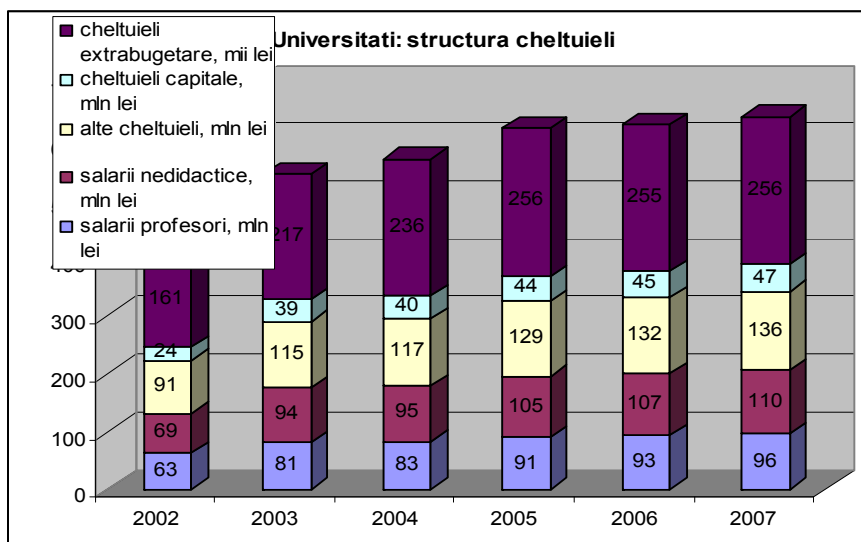
Figura 4.47

Invatamintul universitar

Cheltuielile pentru învățămîntul universitar au fost în permanentă creștere, din 2002 cheltuielile au constituit 400 mln lei, atunci cînd în 2007 a atins 600 mln lei.

Figura 4.48

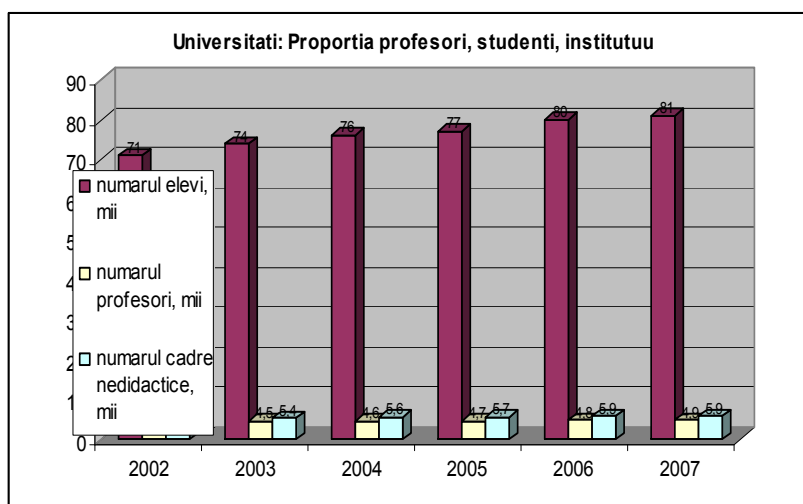

Analiza structurii costurilor demonstrează că salariile pentru cadrele didactice constituie 15%, salariile cadrelor nedidactice constituie 20%, costurile pentru întreținere, servicii

constituie aproape 25%, în final cheltuielile pentru investiții capitale constituie mai puțin de 10%. Cheltuielile private formează 30% din cheltuielile din această treaptă.

Cheltuielile pentru cadrele didactice ajunge pînă la 35%. Figura care urmează arată o creștere graduală a numărului de studenți în învățămîntul universitar. Numărul instituțiilor este în ușoară creștere. Proporția student-profesor este în continuă creștere.

Figura 4.49

Concluziile privind politicile bugetare în educație:

- analiza cheltuielilor pe treptele educaționale demonstrează o descreștere a numărul beneficiarilor în învățămîntul preșcolar și școlar,
- se observă o continuă creștere a a beneficiarilor în cadrul învățămîntului profesional, colegial și universitar,
- alocațiile care revin cadrelor didactice, sunt sub 30% în cadrul învățămîntului colegial și universitar,
- contribuția surselor private este importantă și constituie de la 5% în învățămîntul profesional pînă la 25% în universități,
- proporția profesor-student este în descreștere în cazul învățămîntului școlar și preșcolar, dar în creștere în cazul învățămîntului profesional, colegial și universitar,
- costurile pe capita pe beneficiar sunt considerabile (8 000 lei pentru universitate), astfel, folosirea eficientă este indispensabilă,
- creșterea cheltuielilor și creșterea pe capita nu se soldează cu creșterea calității serviciilor educaționale.

5. Concluziile și recomandările

Informația privitor la cheltuielile bugetare privind instituțiile administrative și cheltuielile de politici nu este direct disponibilă pentru societate. Informația dată necesită identificare, sistematizare și prezentare în formatul prezent, necesitând un efort considerabil. Astfel, autoritățile ar trebui genera rapoartele și pune la dispoziție mai multe informații pentru public pentru a crea o imagine mai bună asupra bugetelor și modului de utilizare acestora.

Concluziile secțiunii analiza politicilor bugetare din domeniul educație:

- cheltuielile private constituie aproape 20% din toate cheltuielile în sectorul de educație,
- cheltuielile pentru sectorul educație a crescut treptat de la 1,5 mlrd lei în 2002, până la 2,2 mlrd lei.

Concluziile secțiunii analiza bugetelor administrative a instituțiilor din domeniul educației:

- eficiența și corectitudinea folosirii mijloacelor alocate procurării utilajului și pentru plata mărfurilor și serviciilor în cadrul MET, ISE, AE,
- introducerea procedurii obligatorii de avizare de către MET a cheltuielilor administrative a instituțiilor din domeniul de sănătate.

Concluziile privind politicile bugetare în educație:

- analiza cheltuielilor pe treptele educaționale demonstrează o descreștere a numărul beneficiarilor în învățământul preșcolar și școlar,
- se observă o continuă creștere a beneficiarilor în cadrul învățământului profesional, colegial și universitar,
- alocațiile care revin cadrelor didactice, sunt sub 30% în cadrul învățământului colegial și universitar,
- contribuția surselor private este importantă și constituie de la 5% în învățământul profesional până la 25% în universități,
- proporția profesor-student este în descreștere în cazul învățământului școlar și preșcolar, dar în creștere în cazul învățământului profesional, colegial și universitar,
- costurile pe capita pe beneficiar sunt considerabile (8 000 lei pentru universitate), astfel, folosirea eficientă este indispensabilă,
- creșterea cheltuielilor și creșterea pe capita nu se soldează cu creșterea calității serviciilor educaționale.

6. Referințe

1. Raportul de evaluare a capacităților instituționale a MPSFC, mai 2008, CICO-CReDO for UNICEF,
2. Raportul de evaluare a capacităților instituționale a MS, mai 2008, CICO-CReDO for UNICEF,
3. Raportul de evaluare a capacităților instituționale a MET, mai 2008, CICO-CReDO for UNICEF,
4. Bugetul anual 2005, 06, 07, 08, Guvernul Republicii Moldova,
5. Bugetul asigurărilor sociale, 2005, 06, 07, CNAS,
6. CCTM 2008-10, 09-11, Ministerul finanțelor,
7. Raportul anual social, 2006, 07,
8. Raportul anual de sănătate, 2006, 07,
9. Rapoartele instituționale și financiare: CNAS, MPSFC, 06, 07,
10. Rapoartele instituționale și financiare: MS, CȘPMP, CMS, AM, CNEAS, 06, 07,
11. Rapoartele instituționale și financiare: MET, 06, 07,